Bilder av idrott

– idrotten som arena för mellanmänskliga möten och integration

LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET
Krister Hertting, Inger Karlefors

Information om Idrottslyftets utvärderings- och forskningsinsatser

Genom regeringens satsning, kallad ”Idrottslyftet”, fick den svenska idrottsrörelsen under perioden 2007 – 2011 möjlighet att genomföra den hittills största satsningen någonsin för att utveckla barn- och ungdomsidrotten. Idrottsrörelsen har sammanlagt fått två miljarder kronor för att öppna dörrarna till idrotten för fler barn och ungdomar och utveckla verksamheten, så att de väljer att idrotta längre upp i åldrarna. Arbetet skulle utgå från ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv och genomsyras av riktlinjerna i ”Idrotten vill”.

Självklart är det viktigt att en satsning av denna storleksordning följs upp och utvärderas. Riksidrottsstyrelsen tog därför i ett tidigt skede beslut om en forsknings- och utvärderingsplan, som bestod av följande tre delar:

1. Redovisningar och rapporter

Samtliga specialidrottsförbund, distriktsidrottsförbund och SISU-distrikt har varje år fått lämna in statistiska uppgifter samt en beskrivning av sitt arbete kring Idrottslyftet till RF. Dessa uppgifter har därefter sammanställts av RF och mynnat ut i en rapport som årligen skickats in till regeringen. Dessa rapporter finns att ta del av på följande länk: http://www.rf.se/Vi-arbetar-med/Politiskafragor/Idrottslyftet/Rapporter/.

2. Extern utvärdering

Syftet med den externa utvärderingen har varit att på ett så objektivt sätt som möjligt beskriva och diskutera hur idrottsrörelsen uppnått Idrottslyftets mål och syften. Den har pågått löpande under stora delar av satsningen och tagit sin utgångspunkt i förbundens egna mål och strategier och vilka genomslag dessa fått på föreningsnivå. Detta för att bland annat få fram en generell bild av vad valda strategier och metoder resulterat i. Dessa erfarenheter är viktiga att ha med i det fortsatta utvecklingsarbetet.

För att genomföra den externa utvärderingen har RF anlitat sex lärosäten samt två konsultföretag, varav det ena gjort en överläsning av samtliga sju utvärderingar för att finna gemensamma slutsatser.

3. Forskning om barn- och ungdomsidrott

RF och tillhörande förbund har genom en rad tidigare forsknings- och utvärderingsprojekt ökat sin kunskap om hur idrottsverksamheten fungerar. Ytterligare kunskap om idrottens betydelse för både individer och samhälle, som bygger på en väl dokumenterad bild av verkligheten, är viktig.

Som ett led i denna strävan utlyste RF i samarbete med CIF under våren 2009 forskningsmedel till vetenskapliga studier, som skulle ta sin utgångspunkt i frågeställningar med anknytning till idédokumentet ”Idrotten vill” eller till Idrottslyftets mål och syften. 12 forskningsprojekt beviljades medel.

När detta skrivs i mars 2012 är alla utvärderingsrapporter samt 8 av 12 forskningsrapporter klara. Alla färdiga rapporter presenteras på www.rf.se/idrottslyftet. För att det ska synas att rapporterna ingår i Idrottslyftets utvärderings- och forskningsserie har RF valt en enhetlig layout. Några innehållsmässiga och språkliga justeringar har dock inte gjorts, utan detta ansvar har överlämnats till respektive rapportförfattare.

Med förhoppning om att dessa rapporter bidrar till eftertanke och utveckling av er verksamhet!

Erik Strand
Generalsekreterare
Riksidrottsförbundet

Bakgrund

Här följer en redovisning av projektet ”Bilder av idrott”, dess innehåll, vad som planerats, vad som blev, vilka som är våra viktigaste resultat, vad som händer nu och hur vi går vidare.

I RF:s utvärderingar framgår att kritiken mot många integrationsprojekt inom Handslaget är en okritisk hållning till idrottens värderingar och förutsättningar. Det svenska idrottandet ses som något självklart som deltagaren måste förstå och acceptera. För den som inte är uppväxt i Sverige kan den hållningen bli ett hinder för deltagande. Därför finns ett behov att utveckla den vetenskapliga kunskapen inom området integration och idrott, vilket gör att ett separat forskningsprojekt kommer att bedrivas. Målsättningen med forskningsprojektet ”Bilder av idrott” är beskriva och problematisera de möten som uppstår mellan människor från andra kulturer som bor i vårt land och idrottsrörelsen genom att skapa ett möte mellan de bilder nyanlända barn, föräldrar till invandrade barn och idrottsledare har av idrott som fenomen. Dessa bilder analyseras och tolkas genom begreppen mellanmänskliga möten och kulturell identitet. Vilka förutsättningar behövs för att skapa mellanmänskliga möten mellan nyanlända invandrare och ledare i den svenska idrottsrörelsen?

Barn och ungdomar som nyanländer till Sverige och Luleå börjar sin förskole- eller skolgång vid den kommunalt drivna skolan Välkomsten. Vid Välkomsten stannar barnen och ungdomarna så länge var och en behöver och tills de är språkmässigt mogna att integreras i den ordinarie verksamheten. Barnen som kommer till Välkomsten har väldigt olika förutsättningar och kommer från många olika kulturer. Beroende på om det är asylsökande, kvotflyktingar eller invandrare ser mottagandet olika ut. Vi har bedrivit vårt projekt i nära samverkan med Välkomsten, för att så nära som möjligt kunna studera vad som händer i integrationsprocessen för nyanlända barn, och i detta fall specifikt se hur idrottsrörelsen kan vara en aktör i denna process. I samverkan med Välkomsten, Luleå Basketcentrum, Luleå Fotbollsallians och Luleå Kajakklubb planerar universitetet att driva ett utvecklingsprojekt, som syftar till att skapa bra förutsättningar för att idrotten bli vara en del av integrationen som skapar av en positiv identitet hos nyanlända barn och ungdomar. Detta kan ses som en positiv spin-off effekt av ”Bilder av idrott”.

Syfte

Att beskriva, tolka och ge en förståelse för hur nyanlända barn, ungdomar och föräldrar till invandrade barn, samt svenska idrottsledare förstår idrott och idrottsbegreppet.

Forskningsfrågor

- Vilka erfarenheter har nyanlända barn och ungdomar av deltagande i idrottsverksamhet?
- Vilka erfarenheter har föräldrar till invandrade barn av barn- och ungdomsidrott?
- Vilka erfarenheter har idrottsledare av barn- och ungdomsidrott ur ett integrationsperspektiv?

Detta syfte, som presenterades i ansökan, har utvecklats och fokuserats. Framför allt har vi valt att uppehålla oss längre vid och fokusera mer barnens röster. Detta var något som blev tydligt när vi startade projektet att fokusera mer. För det första gick vi vidare med och fördjupade forskningsfrågan om barnens erfarenheter. Initialt var tanken att fråga barnen om deras erfarenheter från hemlandet, vilket vi gjorde. Men detta lämnade många obesvarade frågor, vilket gjorde att vi utökade detta till att även göra en studie om barnens nuvarande situation och hur de ser på idrott här i Sverige. Detta resonemang kommer att utvecklas mer i metoddelen. En forskningsfråga som verkade naturlig och enkel på papperet, vilka erfarenheter föräldrar till invandrande barn har, var svårare. Det visade sig väldigt svårt och tidskrävande att komma i kontakt med föräldrar som var villiga att ställa upp. Dessa är alltså fortfarande kvar att studera. Den tredje gruppen vi ville studera var idrottsledare och deras erfarenheter av barn- och ungdomsidrottens möjligheter att arbeta integrerande. Denna studie är precis i en genomförandefas. Kontentan är att vi idag skulle formulera syftet enligt följande:

Att beskriva, tolka och ge en förståelse för nyanlända barn och ungdomars och svenska idrottsledares erfarenheter och föreställningar om idrott.

De forskningsfrågor som vi framför allt fokuserat i detta projekt är fråga ett och tre. Utifrån projektets arbete lade vi till en forskningsfråga:

- Hur ser nyanlända barn och ungdomar på idrott i Sverige?

Relevans och betydelse

Idrotten är internationell. Många idrottsgrenar utövas i en mängd olika länder och de stora tävlingarna som OS och VM möts deltagare från hela världen. Men idrott är också bärare av en nationell kultur och identitet. Idrottsrörelsen i Sverige är vår största folkrörelse och den har vuxit fram och formats av en stor del av den svenska befolkningen. 70 % av barn och ungdomar i Sverige tävlar i en idrottsförening (RF). Folkrörelseidrotten är djupt rotad i den svenska folksjälen. Den finns där, osynlig och självklar, men de flesta som vuxit upp med den, vet vad den innebär. För människor som kommer till Sverige från ett annat land kan dock osynligheten och självklarheten innebära ett hinder för deltagande. De saknar en bild eller bär en annan bild av idrott, idrottsrörelse och fysisk aktivitet med sig från sitt land och sin kultur. En bild som är osynlig för dem som är engagerade i den svenska idrottsrörelsen. Att få de bilderna att mötas är tanken med det här projektet. En tanke som är tydligt formulerad i Idrotten vill, där man menar att idrottsrörelsen kan *"…via föreningarna bidra till att integrera invandrare i det svenska samhället"* (s 6).

Handslaget hade som målsättning att öka förutsättningarna för att integrera invandrare i den svenska idrottsrörelsen, medan det inom satsningen för Idrottslyftet betonas att ambitionen är att ta emot och behålla fler ungdomar inom idrotten. Av de utvärderingar som gjorts (Carlsson 2007; Fundberg och Pripp 2007; Larsson och Svender 2007; samt Lundvall 2007), och som behandlar integrationsprojekt ser vi att den processen inte är helt enkel. Fundberg (2007) talar om idrottsrörelsens sätt att dela in människor i en "normal" grupp dvs. de som deltar i idrottsaktiviteter och avvikarna, de som inte deltar. I Handslagets idrottsprojekt är det svårt att se någon kritisk analys av de svårigheter som kan finnas för en nyanländ individ att förstå de normer och värderingar som vår idrottsrörelse vilar på menar Fundberg. *"Det är en tydlig problemförskjutning från den egna verksamheten ju mer samtalen kommit att handla om flickor, arbetarklass och invandrarskap*." (Fundberg, s 31). Att flickor med invandrarbakgrund är en avvikande grupp visar flera utvärderingar (Larsson och Svender 2007; Fundberg och Pripp 2007; Lundvall 2007). Eftersom flickor var en prioriterad grupp i Handslagets aktiviteter är det kanske inte så konstigt. Men i enlighet med avvikandeperspektivet så ska de "göras om" till normala individer som tycker om att syssla med idrott i många Handslaget projekt. Inställningen: att avvikarna måste "göras om", genomsyrar även andra utvärderingarna, som riktar sig mot gruppen invandrare. De visar på idrottsrörelsens bristande förmåga att

ta sin utgångspunkt i de ”bilder av idrott” som de nyanlända svenskarna bär med sig. Deras erfarenheter tas alltför sällan som utgångspunkt i projekten. Lundvall (2007) skriver: *en stor del av integrationsarbetet bedrivs enligt en maktutövning a la Foucault. Det finns en redan given maktordning som ska överföras och de andra ska internaliser*a”(s 9).

Bakgrund och tidigare publicerade resultat

Det finns en begränsad mängd forskning i Sverige inom området idrott och integration. Riksidrottsförbundet gjorde år 2002 med hjälp av Johan R Norberg en sammanställning av dittills genomförd forskning inom området. Norberg (2002) hittade fyra genomförda studier, där integrationsfrågan dessutom i två av dessa endast var en aspekt. Resultaten från dessa studier (av Rolf Carlsson, Pär Nilsson) visar att barn och ungdomar med invandrarbakgrund är underrepresenterade i föreningslivet och mindre fysiskt aktiva, samtidigt som Tomas Peterson menar att de som deltar (i fotboll) är mer målinriktade och framgångsrika än svenska ungdomar. Jesper Fundberg anlägger en mer kvalitativ ansats och problematiserar också begreppen svensk och invandrare i relation till normalitet och avvikelse. Fundberg (2004) har i en studie intervjuat invandrarungdomar som är aktiva inom fotboll och basket. Gemensamt för dessa är att de är relativt framgångsrika i fotboll (pojkar) respektive basket (flickor). Den målmedvetenheten som Peterson beskriver är något som också kommer fram i intervjuerna, där Fundberg menar att sämre villkor både gör att vissa inte börjar i idrottsförening, men att om man väl kommer in i idrotten som invandrare kan drivkraften vara större att lyckas. Larsson (2008) visar dock i sin avhandling att etnicitet inte ensamt kan förklara medlemskap i en idrottsförening, man måste också göra en analys av kontexten, där många andra aspekter också kommer in, och dess betydelse. Som vi beskrev ovan har också Handslagets speciella satsningar inneburit utvärderingar med fokus på idrott och integration.

Gemensamt för presenterade studier är att ”invandrarrösterna” kommer från redan aktiva ungdomar i föreningslivet, några är dessutom redan ganska framgångsrika. Ambitionen i denna studie var att ge röst åt dem som är nyanlända och deras förväntningar, och dess förhållande till idrottsledares svenska bild. Vi ville studera integrationen i dess linda, det första mötet.

Mellanmänskliga möten

Ett teoretiskt begrepp som kom att användas var mellanmänsklighet, utifrån Martin Bubers perspektiv. För mellanmänskligheten krävs att jag vänder mig till den andre som person just sådan som denne är, tar denne på allvar och avstår från att påtvinga den andre något av mitt eget eller av mig själv (Buber 1990). Buber skiljer på det sociala och det mellanmänskliga och menar att det är två väsensskilda områden i människans liv. Det sociala är förbundenheten mellan människor som leder till gemensamma erfarenheter och handlingar. Även om samhörigheten i en social grupp kan leda till personliga relationer innebär det dock inte per automatik att dessa existerar, enbart den gemensamma existensen. Det personliga riskerar trängas undan till förmån för det kollektiva och risken uppstår att bli betraktad som ett objekt.

Det finns alltså ett instrumentellt och objektiverande inslag i det sociala som saknas i det mellanmänskliga. Det mellanmänskliga träder enligt Buber (1990) fram som en särkategori i vår tillvaro, en dimension som vi är så självklart förtrogna med att vi inte ser den. Det mellanmänskliga handlar om att två personer blir medvetna om varandra, att var och en ser den andre som just den bestämde andre, inte som ett objekt utan som en partner i ett livsskede. Det mellanmänskliga sker i full ömsesidighet där bägge parters delaktighet är ett principiellt oavvisligt krav, det kräver en *jag-du relation*. Buber skiljer mellan individen som säger ”sådan är jag” och personen som säger ”jag är”. Individer, menar Buber, försöker skilja ut sig från andra, medan personen är det sociala väsendet (Israel, 1999). Buber lyfter fram individualism och kollektivism som två former av icke-demokratiska *det-relationer*. I det mellanmänskliga ligger det verkligt demokratiska, att få mötas som den man är på sina egna villkor (Hertting, 2009). På det sättet ökar också personens möjlighet att träda fram och att ta tillvara på sin egen och sin omgivnings potential. Dessa ömsesidiga möten inom idrotten som integrationsarena är något som Peterson (2000) betonar, och Fundberg (2004) menar att hur dessa möten kommer till uttryck beror på ledare, spelare, föräldrar och andra kring föreningen. Han menar utifrån ett integrationsperspektiv att det inte handlar om kvantiteten av möten, utan betonar vikten av hur dessa möten kan bli gränsöverskridande och utvecklande för alla. Vi vill genom att använda Bubers begrepp analytiskt tolka förutsättningarna för dessa möten, utifrån de bilder av idrott som barn och ledare beskriver.

Kulturell identitet

Mötena sker alltså på en gemensam arena – i den svenska idrottsrörelsen. Men vägen till dessa möten ser väldigt olika ut, där ur ett integrationsperspektiv den kulturella bakgrunden är väldigt viktig för identiteten. Identiteten är ett grundläggande sätt att vara till världen, den handlar inte enbart om vår självbild eller andras bild av vilka vi är. Identiteten är vårt varande i världen, vårt sätt att leva vårt dagliga liv, den är de lager av erfarenheter och tolkningar vi gjort genom deltagande i sociala sammanhang (Wenger 1998). Dels är identiteten nära knuten till sociala sammanhang och de diskurser som råder i dessa sammanhang, men inte enbart. Den är också enligt Wenger (ibid) nära knuten till den personliga historien. Att bygga broar mellan sociala sammanhang är i grunden en social aktivitet, samtidigt som det är en djupt personlig aktivitet. Det finns alltså en dubbelhet mellan identiteten och de sociala sammanhangen – de formar och formas av varandra. Peterson (2000) lyfter fram just den möjligheten att invandrande barn och ungdomar som kommer till idrotten inte bara anpassas till den svenska modellen, utan även är med att omforma och utveckla den. För många som kommer till Sverige och ska skapa en identitet blir den kulturella dubbelheten väldigt tydlig.

Att förstå identitet som en multidimensionell konstruktion (Norton, 1997, 2000; Phinney, 1989, 1996) passar bra för att undersöka förhandling av identiteter som etniska minoriteter ställs inför i pedagogiska, exempelvis idrottsrörelsen. Identiteter skapas inte bara av det invandrade barnet och hur denne upplever sin situation i idrotten och i samhället, utan också hur samhället och dess institutioner betraktar barnet. (Chen, 2010; Day, 2002; Norton, 2000; Rymes & Pash, 2001). Eriksen (2004) menar att identifikation skapas i gränsytorna mellan person och kontext, i den gränsytan finns dragkampen mellan val och tvång. Gränsytorna kan vara många, religiösa, etniska, kön, familjen. Hur skapar jag en egen identitet utifrån den här dubbelheten? Fundberg (2004) lyfter fram en viktig aspekt, man bör skilja mellan självvald identitet och tillskriven identitet. Den tillskrivna identiteten handlar om omgivningens sätt att berätta om en grupp människor, och den kan många gånger komma i konflikt med den egna bilden av sin identitet.

Metodik och arbetsplan

Etiska överväganden

Vi har tillämpat principen om informerat samtycke för samtliga deltagare – barn och ledare. De har informerats om att de när som helst själva kan avbryta sitt deltagande, samt att de garanteras konfidentialitet. Det har även viktigt att vara uppmärksam på maktobalansen som uppstår vid studiens genomförande, framför allt med barnen. Då vi som forskare har studerat barnens upplevelser och erfarenheter av idrott genomförde vi en forskningsetisk prövning (SFS 2003:460, § 3-4) innan studiens uppstart. Den blev godkänd av den Regionala Etikprövningsnämnden (EPN) med diarienummer 2010-7-31.

Genomförande av studien

Projektet består av tre delstudier, som tillsammans ska leda fram till en fördjupad förståelse av projektets frågeställningar.

Då målgruppen i den första delstudien var nyanlända barn och ungdomar i ålder mellan ca 10-13 år, från olika kulturer med skiftande förmåga att uttrycka sig i tal och skrift på svenska måste vi vara känsliga i valet av metod. Att genomföra traditionella forskningsintervjuer eller enkäter innebär språkliga svårigheter, vilket gör att det blir problematiskt att ge barnen och ungdomarna en rättvis chans att uttrycka sig inom projektets frågeställningar. Valet föll därför på att låta barnen och ungdomarna göra teckningar utifrån vissa teman. Utifrån dessa teckningar för vi sedan samtal, utifrån varje barns förutsättningar, för att få en större förståelse för barnens tankar. Vi planerar att genomföra den första delstudien med 30 barn, där vi vid varje tillfälle träffar fem barn. Det blir alltså sex grupper, som vi arbetar med under ungefär en timme per grupp. Beroende på förutsättningar kan samtalet föras antingen i samband med att barnen ritar eller vid ett speciellt tillfälle efteråt, då det kan finnas behov av en tolk. Den här metoden har Hertting (2009) erfarenhet av, genom en studie med barn av samiskt ursprung och barn med aboriginal bakgrund i Australien. Att använda den här metoden för datainsamling är inte enbart en praktisk fråga, det är också en fråga om att hitta outtalade innebörder, det van Manen (1997) beskriver som *epistemological silence*. Han menar att målning kan fungera som en metod för att komma åt den tysta dimensionen. Alerby

(2003) menar att göra teckningar kan vara en väg att ge form åt någons levda erfarenhet. Alerby (ibid) menar dock att det är centralt att inte betona *vad man har ritat* utan i stället *vad man tänkte* när man ritade. Det är alltså tanken eller uttrycket av den levda erfarenheten som är det viktiga att fånga, inte själva motivet.

Efter att ha verkat en tid i projektet, där vi dels arbetat i nära samverkan med språk- och integrationsskolan Välkomsten och dels analyserat resultaten från den första studien bestämde vi oss för att genomföra ytterligare en studie med barnen, på bekostnad av studien med föräldrar. Det fanns framför allt två anledningar till detta. Den första var att vi ville fördjupa förståelsen av barnens idrottsliga situation, inte bara erfarenheterna från hemlandet, utan även det allra första mötet med den svenska idrottsrörelsen. Den andra delstudien bestod därför av en intervju med sex utvalda barn från teckningsstudien. Denna genomfördes åtta månader efter den första, och vid den här tiden var barnen så pass språkligt mogna att det var möjligt att genomföra en intervju. Utgångspunkten var de teman vi analyserat fram i den första teckningsstudien – Idrotten som formell arena, Idrotten som glädje och Idrotten som åskådararena. Av de sex barnen vi valde ut för intervju, så representerade två det första temat, två det andra temat och två det tredje temat. Denna studie har vi valt att presentera som en fallstudie, där de sex barnen utgör studiens fall (eller studieobjekt) och analysen av intervjuerna och teckningarna betraktas som en helhet, för att få en bättre förståelse för kunskapsobjektet idrott och integration.

I den tredje delstudien och som en förlängning och fördjupning av förståelsen kring projektets frågeställningar, vill vi genomföra fokusgruppintervjuer, där idrottsledare är målgrupper. I skrivande stund är dessa planerade och vi har börjat ta kontakt med potentiella deltagare. Fokusgruppintervjun är en arrangerad gruppdiskussion, där interaktionen mellan deltagarna gör att dynamiken i samtalet blir betydligt större än vid en formell intervju med en informant (Vaughn, Schumm & Sinagub 1996; Wibeck 2000). Även denna metod har Hertting (2007) erfarenhet av. Vi planerar intervjuer med två fokusgrupper, heterogent sammansatta för att få en större dynamik i diskussionen. Vi avser att genomföra intervjuer med två fokusgrupper, med 4-5 föräldrar i varje grupp. Varje grupp intervjuas vid två tillfällen, så att vi får möjlighet till uppföljning av det första tillfället. Varje intervjutillfälle förväntas pågå ungefär en timme. Urvalet av idrottsledare till intervjuerna sker i samråd med Luleå Basketcentrum och Luleå Fotbollsallians.

Analysen och tolkningen av teckningsstudien med barnen samt fokusgruppintervjuerna kommer att ske genom en fenomenologisk och hermeneutisk utgångspunkt. Ett fundament i den fenomenologiska traditionen är öppenhet och följsamhet för det studerade fenomenet (jfr Bengtsson 2005), vilket är centralt i frågeställningar, analyser och tolkningar som genomförs. Det är exempelvis vanskligt att reducera allt till etnicitet, något som bland annat Fundberg (2000) belyser.

Publicering

I vår projektansökan var planen att publicera resultaten i ett konferenspaper, en artikel i Svensk Idrottsforskning samt en artikel i en internationell tidskrift. Vi har dessutom ytterligare en artikel på gång för publicering i Svensk Idrottsforskning.
Hittills har projektet renderat i följande publikationer:

Karlefors, I., Hertting, K. (2010) Sport as integration. Full reviewed paper som presenterades vid *The 6th international symposium: Contemporary views on the motor development of a child: October 7-10, 2010 Congress Centre, Hotel Slovenija, Portorož* . Pišot, R. (red.). University of Primorska, Scence and Research Centre of Koper s. 159-162.4 s.

Karlefors, I., Hertting, K. (2011) Upptäck idrottens mångkulturella bilder. *Svensk Idrottsforskning, 20, 2, 21-25.*

Hertting, K, Karlefors, I. (2012) Idrott för alla – ur nyanlända barns perspektiv (preliminär titel). *Svensk idrottsforskning.*

Vi skriver just nu en artikel om vår intervjustudie (fallstudie) med barnen. Den kommer att dels presenteras vid en sociologisk idrottskonferens i juni (EASS i Bern), och dels bli en internationell forskningsartikel. Detta är alltså ett arbete som är i process nu. Vår studie med ledarna kommer även den att presenteras vid en idrottsforskningskonferens under år 2013 (oklart vilken) och kommer att bli en internationell forskningsartikel. Den ligger lite längre fram i tiden. Totalt sett kommer vi alltså att publicera mer än vad vi planerat.

Publicerade resultat

Kunskap om idrottens bilder skapar integration

Publicerad i Svensk Idrottsforskning nr 2, 2011

Idrotten är en global rörelse med ett gemensamt språk. Den starka dragningskraften gör den till en viktig integrationsarena. Men bilden av idrotten är också präglad av den kultur där den utövas. För idrottsrörelsen är det viktigt att förstå idrottens olika bilder för att de ska kunna mötas.

Fazal Rizvi (1), professor inom mångkulturellt lärande, betonar att vi som medlemmar i ett lokalt och globalt föränderligt samhälle behöver skapa meningsfulla möten med andra kulturer, historier, religioner och etniciteter. Genom att förstå och lära oss mer om andra kulturer kan vi lära oss att möta dem på ett meningsfullt sätt. Men för att skapa meningsfulla möten med andra kulturer måste vi också lära oss om och vara öppen för vår egen kultur. Rizvi (1) menar att skapandet av kulturer och identiteter är en mångfacetterad, pågående och rörlig process där identiteter och sociala sammanhang både formar och formas av varandra. Invandrande barn och ungdomar som kommer till den organiserade idrotten anpassas inte bara till den svenska modellen, utan de är även med att omformar och utvecklar den (2). Thomas Hylland Eriksen (3) menar att identifikation skapas i gränsytan mellan person och omgivning där det sker en dragkamp mellan de val och tvång som individen ställs inför. Gränsytorna kan vara av många slag – religiösa, etniska, kön, familjen men också idrott. Hur skapas idrottsliga identiteter utifrån detta? Jesper Fundberg (4) belyser självvald identitet och tillskriven identitet. Den tillskrivna identiteten handlar om omgivningens sätt att berätta om en grupp människor och den berättelsen kan många gånger komma i konflikt med individens egen självvalda identitet. Den tillskrivna och den självvalda identiteten stämmer inte alltid överens, vilket är en viktig insikt när människor från olika kulturer möts, inte minst för att mötena i idrottssammanhang ska bli berikande. Det är i möten mellan människan och sammanhanget som integrationen äger rum, och vi vill därför studera dessa möten närmare för att öka förståelsen för hur de tar sig uttryck.

Ett outforskat område

Området idrott och integration är fortfarande relativt outforskat. Riksidrottsförbundet gjorde år 2002 med hjälp av Johan R Norberg en sammanställning av den forskning som dittills var genomförd inom integrationsområdet och han hittade fyra studier som behandlade integrationsfrågan (5). I två av dessa var integration endast en aspekt bland flera. Resultaten från dessa studier visar att barn och ungdomar med invandrarbakgrund är underrepresenterade i föreningslivet och att de överlag är mindre fysiskt aktiva. Samtidigt visar en annan studie att de som deltar i föreningslivet (i fotboll) ofta är mer målinriktade och framgångsrika än ungdomar med svensk bakgrund. Fundberg (4) har intervjuat invandrarungdomar som är aktiva inom fotboll och basket och funnit att de är relativt framgångsrika i sina idrotter. Han menar att sämre villkor gör att vissa nyanlända barn och ungdomar inte börjar i en idrottsförening, men att de som kommer in i idrotten kan ha en större målmedvetenhet och drivkraft att lyckas än de med svensk bakgrund. Etnicitet spelar förvisso en roll för föreningsdeltagandet, men är inte den enda förklaringen till medlemskap (6). En analys av omgivningen måste göras för att hitta en trovärdig förklaring och där finns också många andra aspekter av betydelse.

Regeringens speciella idrottssatsning Handslaget hade som en målsättning att öka förutsättningarna för att integrera invandrare i den svenska idrottsrörelsen. Av de utvärderingar som gjorts av integrationsprojekt (7, 8, 9,10), ser vi att den processen inte är helt enkel. I Handslagets idrottsprojekt är det svårt att se någon kritisk analys från idrottsrörelsens sida av de svårigheter en nyanländ individ kan ha att förstå de normer, värderingar och ritualer idrottsrörelsen vilar på. Flera utvärderingar visar att idrottsrörelsen har en begränsad förståelse för varför flickor med invandrarbakgrund väljer att inte delta. De betraktas som en avvikande grupp, som ska ”göras om” till normala individer som tycker om att syssla med idrott (8, 9,10). Inställningen att avvikarna måste ”göras om” genomsyrar även andra utvärderingar som riktar sig mot gruppen invandrare. De visar idrottsrörelsens bristande förmåga att ta sin utgångspunkt i de ”bilder av idrott” som nyanlända svenskar bär med sig. Minoritetselever har sällan möjlighet att påverka idrottsämnets innehåll och om de får den möjligheten kan andra elever bli upprörda. Susanne Lundvall (10) skriver ”en stor del av integrationsarbetet bedrivs enligt en maktutövning a la Foucault.” Det finns en redan given maktordning som ska överföras och de andra ska internalisera” s. 9. Vi menar därför att det är relevant och

betydelsefullt att studera vidare och fördjupa frågeställningarna om idrott som integration, där olika horisonter belyses och alternativa perspektiv kan öppnas. Det som saknats i tidigare studier är perspektiv på idrott från ungdomar som är nyanlända till landet.

Teckningarna ökar förståelsen

Studien genomfördes på en skola för integration i Luleå kommun, dit alla barn, från förskola till gymnasium, som nyanländer från andra länder kommer och påbörjar sin skolgång med fokus på språkinlärning. När barnen bedöms redo tar de klivet över i den ordinarie skolan. Då målgruppen i studien var nyanlända barn och ungdomar mellan cirka 10-13 år, från olika kulturer med skiftande förmåga att uttrycka sig i tal och skrift på svenska var vi tvungna att vara känsliga i valet av metod. Valet föll därför på att låta barnen och ungdomarna göra teckningar. Instruktionen var att rita en bild om en upplevelse av idrottande från sitt eget hemland. Utifrån dessa teckningar förde vi sedan samtal utifrån varje barns språkliga förutsättningar, för att få en större förståelse för barnens tankar. Att använda den här metoden för datainsamling är inte enbart en praktisk fråga, det är också en fråga om att hitta outtalade innebörder (11). Målning kan fungera som en metod för att komma åt den tysta dimensionen och att göra teckningar kan vara en väg att ge form åt någons levda erfarenhet (11). Det är centralt att betona vad man tänkte när man ritade, inte vad man har ritat (12). Det är alltså tanken eller uttrycket av den levda erfarenheten som är det viktiga att fånga, inte själva motivet. Totalt deltog 20 barn i studien, i två grupper om tio. Den stora utmaningen var det språkliga, vissa barn hade goda kunskaper i svenska medan andra inte hade hunnit så långt. I ett par fall fick ett barn tolka åt ett annat och i några fall fick vi använda engelska. Analysen av teckningarna och de tillhörande kommentarerna belyste meningen av de upplevelser som barnen gett form genom sina teckningar. Under analysen betraktades teckningar och kommentarer som en helhet. Genom analysen växte olika kvalitéer fram, med både likheter och skillnader, och så småningom kunde tre teman träda fram: Idrott som glädje, idrott som formell aktivitet och idrott som åskådararena. Dessa tre teman visar tre olika former av idrott. De globala idrottsaktiviteterna har ett gemensamt regelsystem som styr utförandet, vad som är möjligt och inte möjligt att göra inom aktiviteten, det rum som aktiviteten bedrivs i och den enskilda individens handlingsutrymme. Samtidigt visar bilderna också exempel på idrottens lokala nationella karaktär i form av lekar med nationell särprägel. Vi presenterar

en bild per tema, och lyfter även fram några kommentarer rörande andra bilder än de presenterade.

Idrott som glädje

Det första temat karakteriseras av det glädjefulla och informella. Deltagarnas ansikten är leende, det finns en relation mellan deltagarna och mellan deltagarna och idrottsmaterialet, som bollar och mål. Det verkar finnas ett kreativt lekfullt moment i idrottandet. Det material som används är antingen aktivitetsspecifikt men det kan också vara material av mer lokal karaktär. Det finns inget formellt rum för idrottandet, i form av en avgränsad spelplan där aktiviteterna bedrivs. Kommentarerna till bilderna beskriver en aktivitet som inte styrs av formella regler.

Bild 1. ”Pojke Indonesien”

”Jag spelade ett bollspel tillsammans med kompisar – jumbering. Vi gjorde lag själva, spelade mellan husen och överallt. Man skulle träffa kapsyler med en boll, det var ett spel vi kommit på själva. Jag brukade också spela fotboll med kompisarna, det var roligt i regnet.” (Pojke från Indonesien)

Spontan idrott organiserad på egen hand var vanligt förekommande i teckningar och beskrivningar.

”Jag spelade mycket fotboll, tillsammans med min kusin och hans kompisar. Vi spelade mot andra killar, men inte i något lag, vi hade ingen tränare. Det är roligt att göra mål.” (Pojke från Zambia)

Aktiviteterna har likheter med den spontanidrott som var en vanlig form av idrottsutövande i Sverige under idrottsrörelsens utveckling till den organiserade massrörelse den är i dag. En tolkning av temat Idrott som glädje, är att flera av dessa nyanlända barn och ungdomar har begränsad erfarenhet av organiserad idrott, så deras erfarenheter baseras på vad de kan göra själva på skolgården och på fritiden. I det här temat framträder kroppsligheten som spontan och utsprungen ur den aktivitet som barnen själva skapar. Pojkar och flickor kan leka idrott tillsammans och leken formas av de rörelsemöjligheter som uppstår, inte av de regler som en viss idrottsaktivitet har ställt upp. Kroppen blir ett subjekt som tar vara på de möjligheter som finns i relation till andra barn och ungdomar.

Idrott som formell aktivitet

De bilder som visar Idrott som formell aktivitet, karakteriseras av ett annat allvar. Ansiktena har inget uttryck alls, eller ett väldigt neutralt uttryck. Munnarna är raka. Rummet är skisserat som en idrottsarena, avgränsad med linjer och de attribut som hör till planen. Personerna på spelplanen är utspridda, men utan synlig relation mellan varandra. Barnens kommentarer handlar ofta om att det finns en viss press inbyggd i aktiviteten. De aktiviteter som tecknas är ofta stora globala idrotter. När barnet träder in på den idrottsliga arenan så tilldelas det en viss roll att spela, som anfallare försvarare eller målvakt. Barnets idrottsliga identitet skapas av den roll som ska spelas på planen. Relationerna mellan medspelarna är mer formaliserad och på flera bilder står barnen formellt uppställda. Aktiviteten finns bestämd i bilderna och barnet går med fullt allvar in för att utföra den roll som det har tilldelats. En tolkning av det här temat där idrott präglas av ett större allvar och högre förväntningar är att det kroppsliga framträder som ett objekt som ska bemästra en viss rörelse. Belöningen ligger utanför själva rörelseglädjen.

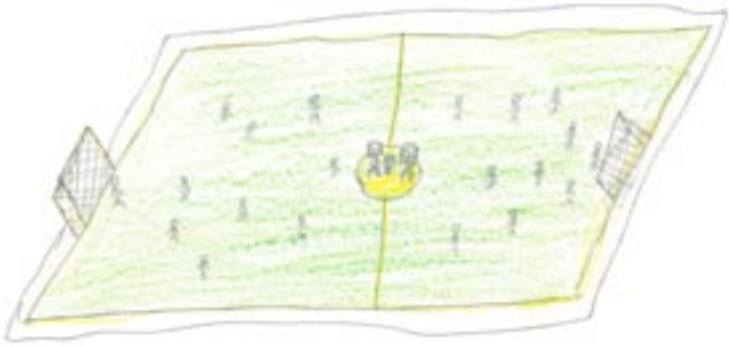

Infoga bild 2 ”Flicka Thailand”

”Vi hade basket, fotboll och friidrott i skolan. Det var rätt roligt, men ibland för mycket press.” (Flicka från Thailand)

Barnen känner press men det är roligt att göra mål och vinna.

”Jag spelade basket och ishockey…vi spelade i ett lag. Det är roligt när man vinner…” (Pojke från Ryssland)

Idrott som åskådararena

Temat Idrott som åskådararena har också en viss anknytning till den globala idrotten, men idrotten är något som andra håller på med. Flickor får inte delta i idrott och de är medvetna om det. Flickor kan inte visa sig i så lite kläder som flickor har när de idrottar i Sverige. Flickornas möjlighet att uppleva den idrottsliga livsvärlden blir därför begränsad.

Bild 3. Flicka Somalia.
"Jag är sjuk. Jag har aldrig lekt eller idrottat. Det här är ett fönster." (Flicka från Somalia)

De här flickorna har ingen möjlighet att i idrottskläder få erfara sin rörelseglädje, få erfara kroppen som ett subjekt. Exponeringen av kroppen är det som avskräcker, inte själva rörelsen eller aktiviteten.

"Flickorna får inte spela fotboll eller vara med. Vi får vara med och springa 400 meter. Det är inte bra med korta shorts, det får inte hon göra. Här i Sverige har vi idrott." (Flicka från Somalia)

Den här begränsningen gör att de blir åskådare de står bredvid och tittar på när de andra idrottar och att gå in i en idrottsförening verkar avlägset. Vi inkluderas eller exkluderas i gemenskaper genom vår kroppslighet (13). Den kroppsliga begränsningen som de här flickorna erfar kan påverka möjligheten att bli en del av kulturen i det nya hemlandet där kroppskulturen är så utbredd, både utifrån utseende, hälsa och fritidssysselsättning (14).

Avslutande reflektioner

Idrott erfars som tre olika teman i den här studien. I de fall där det är internationellt välkända idrottsaktiviteter som är förebilden för begreppet idrott, så är aktivitetsattributen i form av mål, bollar, klubbor desamma i alla tre teman, men barnens upplevelser är olika. Det tycks som om inträdandet på en spelplan med uppritade linjer ger aktiviteten dess kroppsliga karaktär. Spelplanen förändrar relationen till aktiviteten, till kamraterna och till sin egen kroppslighet. Kroppen på idrottsplanen blir mer ett verktyg för att nå framgång än ett subjekt, en möjlighet till en kroppsupplevelse fylld av kreativitet och lek. Det kroppsliga kan sägas vara överexponerat i det västerländska samhället och inom idrottsrörelsen medan det kroppsliga inom andra kulturer är mer reglerat och nedtonat (14). Det ger andra kulturella uttryck, som inte behöver vara ett hinder för deltagande, men som det är viktig att vara öppen inför när man som ledare möter barn från olika kulturer.

Idrott som global företeelse har ett regelsystem som barnen verkar vara medvetna om och det kan upplevas enklare att träda in i en roll som bestäms av spelet och försöka spela den rollen så bra som möjligt. Det som kallas spontanidrott kräver mer av kommunikation och förhandlande av regler, vilket förutsätter en annan typ av lärande, en viss kommunikativ förmåga som kanske är svårare att åstadkomma.

Det är också rimligt att anta att de tre teman som framträder i den här studien också skulle framträda i en studie med barn från en traditionellt svensk bakgrund.

Vissa ”svenska barn” föredrar spontanidrott framför att idrotta i förening. Från att spontanidrotten var nästan borta under 1980-talet växer den idag, men under delvis nya former (15). I Sverige finns arenor som är öppna för allmänheten där människor promenerar, springer, skateboardar. Idrott som formell aktivitet genom deltagande i idrottsföreningar är den vanligaste fritidsaktiviteten för barn och ungdomar i Sverige. Det är självklart att vara med och deltagaren behöver inte ha speciellt höga idrottsliga ambitioner för att delta. Det finns också barn utan invandrarbakgrund som är åskådare till idrott, som varken deltar i spontan- eller i föreningsidrott. Anledningen är kanske inte

kulturell/religiös, utan kulturell/samhällelig/kommersiell. Det kan exempelvis handla om kroppsliga ideal eller ekonomiska förutsättningar.

Det är överensstämmelsen, att samma tema kan framträda oavsett kultur, som är förrädisk. För de bakomliggande orsakerna till varje tema varierar och individerna behöver mötas på olika sätt för att ett deltagande ska vara möjligt. Det är de bakomliggande orsakerna som idrotten måste förstå och kunna hantera om den ska leva upp till sitt uppdrag och sin önskan att vara tillgänglig för alla.

Idrott är en företeelse som nyanlända barn och ungdomar har erfarenhet av och som därför kan vara en viktig gränsyta mellan dem och den nya omgivningen. Förståelsen av de hinder och de möjligheter som de kulturella erfarenheterna ger är viktiga, för att skapa en mötesplats där alla barn och ungdomar kan delta. En öppenhet och villighet att förändra det som av tradition ses som svensk idrottsrörelse kan, som Peterson (2) lyfter fram, berika den svenska idrottsverksamheten. Det kräver en känslighet från dem som representerar idrotten så att den givna maktordningen som Lundvall (10) beskriver kan undvikas.

Den här studien är ett första försök att fånga de kulturella erfarenheterna hos barn som nyligen anlänt till Sverige. Metoden vi valt för denna studie har både förtjänster och brister och det finns utrymme för att förfina den, inte minst för att överbrygga språksvårigheterna. Vi ämnar återkomma till några av barnen för att fördjupa förståelsen av deras erfarenheter. Nästa steg i projektet blir att studera föreningsledares och föräldrars syn på idrott.

Referenser

1. Rizvi, F. (2009). Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education, 30, (3), 253-268.
2. Peterson, T. (2000) Idrotten som integrationsarena? I: Rydstad,G. & Lundberg,S. Att möta främlingar. (red). Lund: Arkiv.
3. Eriksen, T. H. (2004) Rötter och fötter. Identitet i en föränderlig tid. Nora: Nya Doxa
4. Fundberg, J. (2004) I: Föreningsliv, makt och integration: rapport från Integrationspolitiska maktutredningens forskningsprogram 2004, 261-288.

5. Norberg, J. R. (2002). Idrott och integration. En kunskapsöversikt. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
6. Larsson, B. (2008) Ungdomarna och idrotten. Diss.Stockholms universitet.
7. Carlsson, R. (2007). Etnicitet och kulturell mångfald inom föreningsidrotten. Handslagsrapport 2007:3.
8. Fundberg, J., Pripp, O. (2007). Idrottens mittcirkel. Handslagsrapport 2007:7.
9. Larsson, H., Svender, J. (2007). Som hand i handsken. Handslagsrapport 2007:12.
10. Lundvall, S. (2007). Handslagets Speciella insatser med inriktning mot mångfald och integration. Handslagsrapport 2007:13.
11. van Manen, M. (1997). Reserarching lived exprerience. London (Canada): The Althouse Press.
12. Hertting, K., Alerby, E. (2009) The International Journal of Learning, 16, 633-648
13. Shilling, C. (2003) The Body and Social Theory. London: Sage publications.
14. Engström, L-M. (1999) Idrott som social markör. Stockholm: HLS förlag.
15. Engström, L-M. (2004) Svensk Idrottsforskning, 4, 10-15.

Några avslutande rader

Detta sista avsnitt blir ett försök att knyta ihop detta projekt så långt som vi kommit i dagsläget. Det är inte helt lätt att göra, eftersom vi fortfarande känner att vi är i ett inledande skede. Det vi framför allt fokuserat i denna del av projektet är de nyanlända barnens perspektiv. Det vi kan konstatera är att många av dessa barn befinner sig i en oerhört känslig situation, en mer känslig situation än vad många kan föreställa sig. Men det är också viktigt att komma ihåg att inte behandla nyanlända barn i synnerhet och barn från andra länder i allmänhet som en helhet. Det finns hela spektrumet av barn, allt från ensamkommande barn som flytt från svåra och traumatiska krigsförhållanden i sina hemländer till barn som kommer från ett nordiskt land med hela sin familj för exempelvis arbete. Varje barns situation är unik, men det är också viktigt att komma ihåg att alla barn behöver gå igenom en många gånger svår process av anpassning och utveckling av en ny identitet och en ny plattform i det nya landet, detta samtidigt som samhället och dess aktörer betraktar dessa barn med sina ögon (Chen, 2010; Day, 2002; Norton, 2000; Rymes & Pash, 2001). Precis som Eriksen (2004) menar skapas identifikationen i gränsytorna mellan person och kontext, i den gränsytan finns dragkampen mellan val och tvång och bestå av religiösa, etniska, könsmässiga- och familjerelaterade frågor. Hur skapar jag en egen identitet utifrån den här dubbelheten? Dessa barn lever också dagligen med kampen mellan det Fundberg (2004) kallar den självvalda identiteten och den tillskrivna identiteten.

I delstudie ett såg vi att många barn har erfarenheter av idrott från sitt hemland. Idrottsrörelsen skiljer sig åt och så som den är organiserad i Sverige är inte så vanligt i många länder. Många barn har erfarenhet av att idrotta, men på spontan basis. Det kan vara både kända idrottsgrenar, såsom fotboll, men också genom eget påkomna idrottsgrenar och lekar.

I delstudie två kommer det att visa sig att det finns stora hinder och problem att komma in i idrottsrörelsen som nyanländ till Sverige. Det stora problemet som barnen beskriver är att ha en vilja att prova på en idrottsgren, men inga verktyg att komma i kontakt med idrottsföreningar. Många barn är ensamkommande, men även de barn som har med sig sina föräldrar har det svårt. Dels finns ingen förståelse för hur idrottsrörelsen är

uppbyggd, men framför allt finns språkliga hinder. I de allra flesta fall lär sig de nyanlända barnen språket snabbare än vad deras föräldrar gör. Det finns alltså både språkliga och kulturella hinder för att det ska skapas kontaktytor mellan nyanlända barn som är idrottsintresserade och idrottsrörelsen med dess föreningar. Ett annat problem som dyker upp i delstudie två är hur mötet sker i idrottsföreningarna när en ungdom väl tar sig dit. Det fanns speciellt en berättelse om en pojke som hade kommit i kontakt med en fotbollsförening, där också en av hans kompisar från Välkomsten spelade. Pojken var 12 år gammal och hade spelat lite fotboll med kompisarna hemma i Indonesien och även med en klubb innan han kom till Sverige. Han hade kommit i kontakt med föreningen, en ungdoms- och breddförening, och där fått komma och vara med på som han uttryckte det ”try-out”. Vid tiden för intervjun hade han varit med en tid, men fortfarande inte fått besked om han skulle få bli en i laget. Han hoppades, eftersom fotboll var det roligaste han visste och att hans enda riktiga kompis i Sverige redan var med i laget. Till saken hör också att pojken hade vissa svårigheter hemma. Det kan alltså tyckas att mycket stod på spel för honom och som utomstående är det lätt att uppröras över situationen. Men han visade inte att han skulle känna att det var ett konstigt try-out förfarande. Han hade inte den kulturella förståelsen av den svenska idrottsrörelsen, och idrottsrörelsen saknade i detta fall en känslighet som man önskar skulle finnas.

Vi vill i detta sammanhang gå tillbaka till Martin Buber, som menar att i det mellanmänskliga ligger det verkligt demokratiska, att få mötas som den man är på sina egna villkor (Hertting, 2009). På det sättet ökar också personens möjlighet att träda fram och att ta tillvara på sin egen och sin omgivnings potential. Dessa ömsesidiga möten inom idrotten som integrationsarena är något som Peterson (2000) betonar, och Fundberg (2004) menar att hur dessa möten kommer till uttryck beror på ledare, spelare, föräldrar och andra kring föreningen. Han menar utifrån ett integrationsperspektiv att det inte handlar om kvantiteten av möten, utan betonar vikten av hur dessa möten kan bli gränsöverskridande och utvecklande för alla. Det finns, i våra ögon, mycket kvar att göra här för idrottsrörelsen. Lundvall (2007) skriver: *en stor del av integrationsarbetet bedrivs enligt en maktutövning a la Foucault. Det finns en redan given maktordning som ska överföras och de andra ska internaliser*a”(s 9). I de studier som vi hittills genomfört kan vi så här långt instämma i detta.

Vi har dock under projektets gång sett att det är många som vill göra något åt dessa frågor. Som en spin-off av detta projekt har universitetet, i samverkan med Välkomsten, Luleå Basketcentrum (ca 10 basketföreningar), Luleå Fotbollsallinas (ca 10 fotbollsföreningar), Luleå Kajakklubb (som tidigare jobbat med integrationsprojekt) och Norrbottens Idrottsförbund gjort en projektansökan till EU:s flyktingfond för ett utvecklingsprojekt, som syftar till att skapa bra förutsättningar för att idrotten ska bli en bra integrationsarena och en byggsten i nyanlända barns utvecklande av en positiv identitet. Vi fick avslag på första ansökan, med motiveringen att detta arbete redan borde ske. Men vi har för avsikt att göra en ny ansökan.

Vi lever, precis som Fazal Rizvi, professor inom mångkulturellt lärande, betonar som medlemmar i ett lokalt och globalt föränderligt samhälle och behöver skapa meningsfulla möten med andra kulturer, historier, religioner och etniciteter. Vi har i tidigare studier (Hertting & Alerby, 2009) sett att barn som rör sig i flera kulturella sammanhang och utvecklar vad man skulle kunna betrakta som dubbla identiteter att hantera kan göra detta till något positivt och en stolt del av den man är. Kan idrotten vara hjälpa till att skapa utrymme för den stoltheten? Som Peterson (2000) lyfter fram finns möjligheten att invandrade barn och ungdomar inte enbart formas av den svenska idrottsrörelsen, utan att de också är med och utvecklar och omformar den. Idrotten har lång tradition av internationella och globala möten. Men idrotten verkar också lokalt och för oss i Sverige är det en utmaning att få vårt svenska system att på ett naturligt sätt möta de globala rörelser som är ett faktum i dagens samhälle. För att möta barn och ungdomar som kommer hit från andra kulturer sätts högre krav på känslighet och flexibilitet hos den svenska idrottsrörelsen och dess föreningar. Genom känslighet och flexibilitet kan idrottsrörelsen närma sig de bilder som barn från olika kulturer har av idrott, och någonstans smälta samman med dessa. Det skulle vara till gagn för både idrotten och alla barn som vill vara en del av idrottsrörelsen.

Avslutningsvis vill vi säga att detta projekt, trots begränsade resurser, har varit väldigt betydelsefullt i vårt fortsatta arbete med frågor om idrott, barn, integration och kulturella identiteter. Vi har fått möjlighet att sätta fokus på viktiga frågor, och även metodologiskt pröva oss fram. Förhoppningsvis leder detta till värdefull kunskap. Vi vill fortsätta studera det vi inte hunnit med inom ramen för projektet. Där ligger närmast idrottsledarna, som är på gång. Men vi hoppas även få möjlighet att genomföra en studie

med föräldrar i fokus. Inom ett par år, när barnen hunnit etablera sig i sina lokala skolor och sina lokala sammanhang, vill vi göra en uppföljning och vidare studera hur barnens bilder av idrott har utvecklats.

Litteraturlista

Alerby, E. (2003) 'During the breaks we have fun': a study concerning pupils´ experiences of school. *Educational Research*, Vol 45, No 1, Spring 2003, p. 17-28.

Bengtsson, J. (2005) En livsvärldsansats för pedagogisk forskning. I: Bengtsson, J. (red) *Med livsvärlden som grund. Bidrag till utvecklandet av en livsvärldsfenomenologisk ansats i pedagogisk forskning.* Lund: Studentlitteratur.

Buber, M. (1990) *Det mellanmänskliga*. Ludvika: Dualis Förlag AB.

Carlsson,R.(2007). Etnicitet och kulturell mångfald inom föreningsidrotten – en analys av Handslagets första år. *Handslagsrapport 2007:3.*

Chen, X. (2010). Identity Construction and Negotiation Within and Across School Communities: The Case of One English-as-a-New-Language (ENL) Student. *Journal of Language, Identity and Education,* 9 (3) 163-179.

Day, E. (2002). *Identity and the young English language learner.* Clevedon, England: Multicultural Matters.

Eriksen, T. H. (2004) *Rötter och fötter. Identitet i en föränderlig tid*. Nora: Nya Doxa.

Fundberg,J.& Pripp,O. (2007). Idrottens mittcirkel. Om mångfald och normalitet inom några Handslagetprojekt. *Handslagsrapport 2007:7.*

Fundberg, J. (2004) Idrott och integration: pojkar och flickor berättar om sina erfarenheter inom fotboll och basket. I: *Föreningsliv, makt och integration: rapport från Integrationspolitiska maktutredningens forskningsprogram 2004*, s. 261-288

Fundberg, J. (2000) Invandrare och idrott. Om att skapa kategorier och normalitet. *I: Idrottens själ. Nordiska museets och Skansens årsbok 2000*. Stockholm: Nordiska museets förlag.

Hertting, K., Alerby, E. (2009) Learning without Boundaries: To Voice Indigenous Children's Experiences of Learning Places. *The International Journal of Learning,* Vol. 16, 633-648.

Hertting, K. (2009) Mellanmänskliga möten – en pedagogisk utmaning för barn- och ungdomsidrotten. *Didaktisk Tidskrift*, Vol 18, No. 2.

Hertting, K. (2007) *Den sköra föreningen mellan tävling och medmänsklighet. Om ledarskap och lärprocesser i barnfotbollen.* Doktorsavhandling i lärande. Luleå: Luleå tekniska universitet.

Israel, J. (1999) *Handling och samspel. Ett socialpsykologiskt perspektiv.* Lund: Studentlitteratur.

Larsson, B. (2008) *Ungdomarna och idrotten. Tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer*. Doktorsavhandling i pedagogik. Stockholm: Stockholms universitet.

Larsson, H.& Svender, J.(2007). Som hand i handsken - en satsning på flickors idrott eller på idrottens flickor. *Handslagsrapport 2007:12.*

Lundvall, S. (2007). Handslagets Speciella insatser med inriktning mot mångfald och integration. *Handslagsrapport 2007:13.*

Norton, B. (2000). *Identity and language learning: Gender, ethnicity and educational change.* New York, NY: Longman.

Norton, B. (1997). Language, identity and the ownership of English. *TESOL Quarterly,* 31, (3), 585-593.

Rymes, B., & Pash, D. (2001). Questioning identity: The case of one second-language learner. *Anthropology & Education Quarterly*, 32: 276-300.

Riksidrottsförbundet (2005) *Idrotten vill.* Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Riksidrottsförbundet (2002) *Idrott och integration. En kunskapsöversikt*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Peterson, T. (2000) Idrotten som integrationsarena? *I: Att möta främlingar*. Red: Göran Rydstad & Svante Lundberg. Lund: Arkiv.

Phinney, J. S. (1989). Stages of ethnic identity development in minority group adolescents. *Journal of Early Adolescence*, 9 (1-2), 34-49.

Phinney, J.S. (1996). Understanding ethnic diversity: The role of ethnic identity. *American Behavioral Scientist*, 40, (2), 143-152.

van Manen, M. (1997). *Reserarching lived exprerience. Human science for an action sensitive pedagogy.* London (Canada): The Althouse Press.

Vaughn, S, & Schumm, J.S., & Sinagub, J. (1996) *Focus groups interviews in education and psychology.* Thousand Oaks, California: Sage Publications.

Wenger, E. (1998) *Communities of practice. Learning, meaning and identity.* Cambridge: University Press.

Wibeck, V. (2000) *Fokusgrupper. Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod.* Lund: Studentlitteratur.

Ekonomisk redovisning

Budget	**Sökta medel**
Arbetstid	200 000:-
Konferens	40 000:-
Tolk - 10 tim a 500:-	5 000:-
Totalt sökta medel	245 000:-

Utfall

	Konto (T)	
3721	Riksidrottsförbundet	-245 000,00
	Intäkter	**-245 000,00**
4011	Löner lärare/forskare	136 294,23
4322	Skattepliktiga traktamenten Sverige, till personal	180,00
4323	Skattefria traktamenten, utlandet	3 171,00
4382	Fria eller subventionerade måltider	236,26
4821	Kursavgifter/internatkostn. utbildning - utomstatl	4 083,07
5012	Lokalhyra, övriga - utomstatliga	15 623,03
5411	Etikansökan	5 000,00
5511	Inrikes resor - utomstatliga	1 989,63
5512	Utrikes resor - utomstatliga	17 890,58
5518	Övriga resekostnader - utomstatliga	500,00
5721	Datatjänster från svensk leverantör - utomstatliga	4 068,01
5751	Telefon (abonnemang + markeringar) - utomstatliga	127,00
57911	Tryckkostnad o kopiering fr svensk lev - utomstatl	150,00
57990	Interna OH-kostnader, univ.gem, lönebas	29 951,08
57991	Interna OH-kostnader, inst.gem, lönebas	25 889,01
	Kostnader	**245 152,90**
	Resultat	**152,90**

RIKSIDROTTSFÖRBUNDET

Idrottens Hus, 114 73 Stockholm • Tel: 08-699 60 00 • Fax: 08-699 62 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se • Hemsida: www.rf.se